

UNIVERSITATEA “TITU MAIORESCU” BUCUREȘTI
ȘCOALA DOCTORALĂ DOMENIUL DREPT

TEZĂ DE DOCTORAT

CESIUNEA
MODALITATE DE TRANSMITERE A OBLIGAȚIEI

Conducător științific:
Prof. Univ. Dr. Ioan ADAM

Doctorand:
Zăvoi Ion-Cristian

București
-2024-

Cuprins

INTRODUCERE	3
CAPITOLUL I. ASPECTE INTRODUCATIVE PRIVIND OBLIGAȚIILE CIVILE	
SECȚIUNEA 1. Definiția obligației. Reglementare	17
SECȚIUNEA 2. DINAMICA OBLIGAȚIILOR	
3.1. Noțiune și evoluție	20
3.2. Transmisiunea universală sau cu titlu universal și transmisiunea cu titlu particular.	21
A. Transmisiunea universală și cu titlu universal	24
B. Transmisiunea cu titlu particular	28
3.3. Noțiunea și mijloacele juridice de transmisiune a obligației prin acte juridice între vii	30
CAPITOLUL II. CESIUNEA CONTRACTULUI	
SECȚIUNEA 1. Reglementare. Definiție	33
1.1. Elementele cesiunii de contract	34
A. Părțile cesiunii de contract	34
B. Obiectul cesiunii de contract	36
SECȚIUNEA 2. Modalitățile de realizare a cesiunii de contract	37
SECȚIUNEA 3. Condițiile de validitate ale cesiunii de contract	38
3.1. Condițiile de fond	38
3.2. Condițiile de formă	40
SECȚIUNEA 4. Efectele cesiunii de contract	
4.1. Condițiile de efectivitate ale cesiunii de contract	41
A. Consimțământul cocontractantului cedat.....	41
B. Prestațiile părților să nu fi fost integral executate	43

4.2. Efectele cesiunii de contract anterior consimțământului cocontractantului cedat sau în lipsa acestuia	44
4.3. Efectele cesiunii de contract ulterior consimțământului cocontractantului cedat sau în lipsa acestuia	46
SECȚIUNEA 5. Cesiunea legală de contract.....	47
SECȚIUNEA 6. Exemplu de cesiune a unui tip de contract: Drepturile patrimoniale de autor	49
Natura Juridică a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor	49
Reglementarea a contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor.....	56
Drepturile care fac obiectul obligației în cazul contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor.....	65
SECȚIUNEA 7. Specii ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor...	91
CAPITOLUL III. SITUAȚII DE TRANSMISIUNE A OBLIGAȚIEI CU CARACTER SPECIAL	
SECȚIUNEA 1. Cesiunea de creanță	163
SECȚIUNEA 2 Raportul dintre cesiunea de creanță și alte modalități de transmitere sau transformare a obligațiilor	180
SECȚIUNEA 3. Condițiile cesiunii de creanță.....	189
Condițiile de fond ale cesiunii de creanță.....	189
Condițiile de formă ale cesiunii de creanță.....	196
SECȚIUNEA 4. Cesiunea de creanță cu caracter litigios.....	198
SECȚIUNEA 5. Cesiunea de părți sociale	201
SECȚIUNEA 6. Cesiunea transfrontalieră.....	202
SECȚIUNEA 7. Contractul de factoring.....	208
Convenția UNIDROIT privind factoringul internațional	234

Aspecte de drept comparat	239
CAPITOLUL IV. CONCLUZII ȘI PROPUNERI DE LEGE FERENDA.....	261
BIBLIOGRAFIE.....	266

I. Concepția generală a lucrării.

Abordarea prezentei teme prezintă un deosebit interes pe plan științific, ținând cont de evoluțiile legislative, fundamentate de nevoia unei mai bune legiferări a diverselor instituții din sistemul nostru de drept privat, printre care și cele analizate în prezenta lucrare.

Titlul lucrării, „Cesiunea modalitate de transmitere a obligației”, oferă lectorului posibilitatea să își formeze o idee cu privire la scopul principal al acesteia, care constă în unirea doctrinei, jurisprudenței și noilor reglementări într-o lucrare care să ofere o viziune clară și edificatoare asupra instituțiilor în cauză.

Așadar, considerăm că această temă prezintă un interes actual, în primul rând, datorită modificărilor aduse prin Titlul VI – Transmiterea și transformarea obligațiilor – din Cod civil, precum și datorită faptului că, într-o economie de piață aflată în continuă schimbare, obligațiile au căpătat, cu timpul, o importanță deosebită prin prisma rolului lor determinant în destinul oricărui participant la un raport juridic.

II. Structura și conținutul lucrării.

După cum se poate observa din lecturarea cuprinsului lucrării, aceasta este structurată în patru capitole. Fiecare capitol cuprinde mai multe secțiuni, iar fiecare secțiune este compusă din mai multe subsecțiuni și paragrafe.

De asemenea, lucrarea cuprinde bibliografie și cuprins.

1. Capitolul I al lucrării – Aspecte introductive referitoare la obligațiile civile – cuprinde o scurtă incursiune în „obligația” civilă, realizată printr-o analiză a acesteia, pornind de la definițiile oferite de autorii de specialitate, atât înainte de intrarea în vigoare a actualului Cod civil, cât și după acest moment. Totodată, dacă până la intrarea în vigoare a actualului Cod civil puteam vorbi de cel puțin trei categorii de raporturi obligaționale de drept privat (dintre care amintim raporturile de obligații civile, raporturile de obligații comerciale și raporturile de obligații specifice raporturilor de dreptul familiei) în prezent, o astfel de clasificare nu mai este de actualitate, toate categoriile de obligații enumerate anterior fiind reglementate de Codul civil.

Cu toate acestea, pe lângă raporturile juridice de obligații specifice dreptului privat, în sistemul nostru legislativ mai întâlnim și acele raporturi juridice de obligații specifice dreptului public, cu referire la dreptul fiscal.

Pornind de la cele reținute de doctrină, dar și prin analiza prevederilor legale aplicabile în materie, am realizat o analiză a acestora axată pe: (i) reglementarea acestor două categorii de obligații; (ii) izvoarele; (iii) părțile; (iv) conținutul și (v) sancțiunile.

A doua parte a primului capitol este dedicată structurii raportului juridic de obligații, respectiv a elementelor sale structurale: subiecte, conținut și obiect. De asemenea, pornind de la opiniile formulate de unii autori, potrivit cărora celor trei elemente menționate li se adaugă și un al patrulea, respectiv sancțiunea, și aceasta din urmă a făcut obiectul analizei noastre. În acest sens, am evidențiat mijloacele puse la dispoziția subiectelor raportului juridic de obligații în vederea satisfacerii și, respectiv, protejării intereselor lor legitime. Cu toate acestea, așa cum am subliniat și în cuprinsul lucrării, tindem să apreciem că, ținând cont de redactarea actuală a art. 1164 C. civ. sancțiunea nu este un veritabil element structural al obligației. În acest sens, se poate observa că articolul menționat nu face referire la acest al patrulea element structural, unii autori considerând că legiuitorul a procedat de o asemenea manieră ținând cont că, în sistemul nostru de drept, există și categoria obligațiilor civile imperfecte (sau naturale). Specific acestor obligații este faptul că creditorul nu poate obține satisfacerea creanței sale prin recurgerea la mijloacele de constrângere puse la dispoziția sa de legiuitor.

2. Secțiunea a II-a a primului capitol denumit – Dinamica obligațiilor – este dedicată prezentării generale a modificărilor ce pot interveni pe parcursul existenței obligațiilor. Astfel, aceste modificări se realizează prin transmisiunea și transformarea lor, modalități ce presupun modificarea obligației originare, fie că este vorba de modificări ce intervin în cazul subiectelor, fie că este vorba de modificarea obiectului sau a conținutului raportului juridic de obligații.

De asemenea, în cadrul **celei de a doua subsecțiuni ale acestei** secțiuni am evidențiat și cele două abordări existente în doctrină cu privire la înțelesul raportului juridic de obligații și care au avut un deosebit impact asupra evoluției dinamicii obligațiilor: abordarea subiectivistă și abordarea obiectivistă. Tot în cuprinsul acestei secțiuni care face trecerea de la aspectele generale ale obligației la mecanismele juridice de transmisiune și transformare a acesteia, am analizat transmisiunea universală și cu titlu universal, pe de o parte, și transmisiunea cu titlu particular, pe de altă parte.

Subsecțiunea 3 ale acestei secțiuni cuprinde o prezentare generală a reglementării transmisiunii și transformării obligațiilor, fiind identificate modalitățile specifice prin care acestea pot fi realizate.

3Al doilea capitol al lucrării – Modurile de transmitere a obligațiilor – este deocat ,**Cesiunii de contract**, și cuprinde analiza acestei instituții reglementată pentru prima oară de

actualul Cod civil. Astfel, o definiție legală a cesiunii contractului ne este oferită de art. 1315 C. civ., care stabilește că „o parte poate să își substituie un terț în raporturile născute dintr-un contract numai dacă prestațiile nu au fost încă integral executate, iar cealaltă parte consimte la aceasta”. După cum rezultă din redactarea art. 1315 alin. (1) C. civ., în cadrul acestei operațiuni sunt implicate trei persoane: a) contractantul cedent sau cedentul, fiind acea persoană care își cedează poziția deținută în contractul inițial (contractul cedat); b) contractantul cesionar sau cesionarul, respectiv acea parte care se substituie în drepturile și obligațiile cedentului în contractul cedat; c) contractantul cedat sau cedatul, adică acea persoană a cărei poziție în cadrul contractului cedat nu se schimbă ca urmare a cesiunii contractului.

Cesiunea de contract se poate realiza: a) cu titlu principal, sub forma unor convenții între părțile menționate; b) cu titlu accesoriu, ca urmare a înstrăinării unui bun care face obiectul unui contract; c) prin exprimarea unui drept recunoscut de lege, cum este cazul dreptului de preempțiune; d) pe cale convențională, prin intermediul acordului bilateral sau plurilateral; e) pe cale legală, atunci când este expres prevăzută de lege.

Secțiunea a treia a capitolului dedicat cesiunii de contract analizează condițiile de validitate ale acesteia, în timp ce secțiunea a patra cuprinde referiri cu privire la condițiile de efectivitate.

În ceea ce privește efectele cesiunii de contract, lucrarea distinge între efectele anterioare consimțământului contractantului cedat și cele ulterioare acestuia. Cesiunea legală de contract este acea modalitate de transmitere a unui contract prin efectul legii.

Dintre cesiunile legale de contract, amintim: a) cazul contractului de locațiune opozabil dobânditorului dacă părțile nu stipulat înstrăinarea bunului ca fiind cauză de încetare a contractului și au fost îndeplinite condițiile prevăzute de lege pentru opozabilitate; b) cazul dobânditorului unui bun asigurat; c) prin exercitarea dreptului de preempțiune reglementat de art. 1733 C. civ.

Penultima secțiune cuprinde cesiunea de contract a drepturilor patrimoniale de autor.

Iar ultima secțiune, a capitolului a doilea, respectiv, cea de a 8 opta cuprinde referiri la specii ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor

3. Al treilea capitol al lucrării – este dedicat situațiilor de transmitere a obligației cu caracter special, unde în prima secțiune a acestui capitol am analizat **cesiunea de creanță**, în cea de a doua secțiune am studiat raportul dintre cesiunea de creanță și alte modalități de transmitere a obligațiilor respectiv subrogația, preluării de datorie și contractul de factoring.

3.1. Așa cum spuneam mai devreme, prima secțiune a acestui capitol cuprinde analiza cesiunii de creanță, realizată ținând cont de reglementarea oferită de Codul civil și avându-se în vedere opiniile doctrinare formulate în această materie.

De asemenea, jurisprudența națională a avut un rol important în redactarea acestui capitol, fiind cuprinse o serie de referiri la aspectele de interes reținute de instanțele de la noi din țară. Această primă secțiune începe prin localizarea instituției în cuprinsul Codului civil, prin indicarea plajei de articole alocate de legiuitor acesteia, și, totodată, oferind și o definiție a acestui mijloc de transmisiune a obligațiilor.

O noutate față de abordările doctrinare studiate și avute în vedere la realizarea prezentei lucrări considerăm că este dată de efectuarea unei analize a convenției de cesiune de creanță din perspectiva caracterelor sale juridice.

În ceea ce privește felurile cesiunii de creanță, am pornit analiza de la art. 1567 C. civ., care stabilește că cesiunea de creanță poate fi cu titlu oneros sau cu titlu gratuit. Această modalitate de reglementare a felurilor cesiunii de creanță reprezintă o noutate legislativă, având în vedere că, în Codul civil de la 1864, era reglementată în mod expres numai cesiunea de creanță cu titlul oneros.

Din punctul de vedere al dispozițiilor care guvernează nașterea, executarea și efectele cesiunii de creanță, această operațiune este supusă, în principal, dispozițiilor din materia transmisiunii obligațiilor. Dar, ținând cont că cesiunea de creanță poate îmbrăca haine juridice diferite, în funcție de voința părților, dispozițiile din materia transmisiunii se completează cu cele aplicabile operațiunii juridice pentru care părțile au optat în momentul transmiterii creanței.

Astfel, în cazul cesiunii de creanță cu titlu gratuit, aceasta trebuie încheiată în formă autentică, prevăzută de Codul civil pentru încheierea valabilă a donației, sancțiunea pentru nerespectarea acesteia fiind aceea a nulității absolute. În schimb, în ceea ce privește cesiunea de creanță cu titlu oneros, aceasta poate fi încheiată nu numai prin intermediul unui contract de vânzare, ci și prin intermediul altor contracte cu titlu oneros (de exemplu, contractul de schimb), legea impunând părților să respecte condițiile stabilite pentru perfectarea valabilă a acestor acte juridice. De asemenea, în cadrul acestei secțiuni am abordat și cesiunea parțială, fiind noutate față de vechea reglementare.

Printre cele reținute în ceea ce privește această formă a cesiunii de creanță, ne-a atras atenția efectul imediat al cesiunii parțiale, respectiv acela că cedentul și cesionarul devin creditorii aceluiași debitor cedat, dobândind drepturi egale și aflându-se în concurs în ceea ce privește obținerea plății din partea acestuia din urmă. Mai mult, o particularitate a cesiunii de creanță parțială este aceea că dispare obligația cedentului de a preda înscrisul constatator al creanței. Cu toate acestea, cesionarul are dreptul la o copie legalizată a acestui înscris, precum și la menționarea cesiunii, cu semnăturile ambelor părți, pe înscrisul original.

Lipsa obligației de a preda înscrisul constatator se justifică prin faptul că cedentul nu pierde calitatea de creditor, iar copia legalizată este suficientă pentru a face dovada despre cele înscrise în

conținutul înscrisului original. În continuare, am identificat domeniul de aplicare al cesiunii de creanță, astfel cum rezultă el din art. 1566 alin. (2) C. civ.

Potrivit acestui articol, prevederile cesiunii de creanță nu sunt aplicabile: a) „transferului creanțelor în cadrul unei transmisiuni universale sau cu titlu universal”; b) „transferului titlurilor de valoare și altor instrumente financiare”, cu excepția dispozițiilor referitoare la cesiunea creanțelor constatate printr-un titlu nominativ, la ordin sau la purtător. Tot în cadrul acestei secțiuni, a fost abordată și posibilitatea cesiunii unor creanțe viitoare, Codul civil permițând realizarea unei astfel de operațiuni, condiția impusă fiind aceea ca actul de transfer să cuprindă clauze care să permită identificarea creanței cedate. Având în vedere că cesiunea de creanță este întâlnită și în activitatea curentă a instituțiilor de credit, astfel de operațiuni făcând adesea obiectul analizei instanțelor judecătorești de la noi din țară, cu precădere în legătură cu dreptul acestor instituții de a fi parte într-o cesiune de creanță, secțiunea cuprinde referiri la o decizie a Înaltei Curți de Casație și Justiție prin care este statuată posibilitatea acestor instituții să încheie astfel de acte în cursul activității lor.

În a treia secțiune, am analizat condițiile cesiunii de creanță, respectiv condițiile de fond, condițiile de formă, precum și caracterul consensual al cesiunii și condițiile de publicitate. În ceea ce privește condițiile de fond, o atenție deosebită a fost acordată obiectului cesiunii de creanță. Pentru început, am considerat ca fiind utilă distincția dintre obiectul contractului și obiectul obligației ce este transmisă pe calea cesiunii de creanță. Astfel, obiectul contractului este dat de chiar cesiunea de creanță, ca operațiune prin care se transmite o creanță, în timp ce obiectul obligației este dat de prestația la care este obligat debitorul cedat. Din punct de vedere al condițiilor de validitate, cesiunea de creanță este cea care trebuie să fie licită și morală, sub sancțiunea nulității absolute. Totodată, de la principiul general potrivit căruia orice creanță poate face obiectul unei cesiuni, legiuitorul a consacrat și excepția, ea constând în incesibilitatea unei creanțe. Categoria creanțelor incesibile a fost analizată prin raportare la cele două forme ale incesibilității, legală și convențională. Un aspect care ne-a atras atenția și care a fost analizat și în lucrare este acela al creanțelor care au ca obiect o altă prestație decât o sumă de bani. În cazul acestora, legiuitorul a reglementat expres incesibilitatea în cazul în care cesiunea de creanță ar face ca obligația debitorului să devină mai oneroasă. Referitor la cauzele de incesibilitate legală, am oferit, de asemenea, o serie de exemple de creanțe care nu pot face obiectul unei cesiuni, dintre care menționăm: a) dreptul corelativ obligației de întreținere convențională, art. 2258 C. civ. stabilind: „drepturile creditorului întreținerii nu pot fi cedate sau supuse urmării”; b) dreptul corelativ obligației de întreținere ce izvorăște din lege, art. 514 C. civ. stabilind: „dreptul la întreținere nu poate fi cedat și nu poate fi urmărit decât în condițiile prevăzute de lege”; c) incesibilitatea dreptului de uz sau de abitație, art. 752 C. civ. stabilind în acest

sens: „dreptul de uz ori de abitație nu poate fi cedat, iar bunul ce face obiectul acestor drepturi nu poate fi închiriat sau, după caz, arendat”.

În continuare, am analizat incesibilitatea convențională a creanțelor. În acest sens, Codul civil pune la dispoziția părților raportului juridic de obligații originar posibilitatea de a limita (în sensul de a ceda creanța doar în anumite condiții sau către anumite persoane) sau interzice în totalitate cesiunea creanței prin intermediul unei clauze de inalienabilitate.

În ceea ce privește caracterul consensual al cesiunii de creanță, aceasta se încheie prin simplul acord de voință al părților (cedent și cesionar). În acest sens, art. 1573 C. civ. stabilește că o creanță „este cedată prin simpla convenție a cedentului și a cesionarului, fără notificarea debitorului”. Astfel, cesiunea de creanță este o convenție bipartită, încheiată între cedent și cesionar, simplul acord de voință al acestora fiind suficient pentru încheierea sa valabilă, consimțământul debitorului cedat nefiind, în principiu, necesar.

În ceea ce privește operațiunea de notificare a debitorului cedat, aceasta nu este o condiție pentru validitatea contractului de cesiune, reprezentând o formalitate ulterioară prin care părțile cesiunii asigură opozabilitatea acesteia față de debitorul cedat.

Cu toate acestea, Codul civil impune obligația obținerii consimțământului debitorului cedat pentru încheierea valabilă a contractului de cesiune atunci când, după împrejurări, creanța este legată în mod esențial de persoana creditorului, având un caracter *intuituu personae*.

Referitor la condițiile de formă, deși legea nu impune contractului de cesiune să îmbrace o anumită formă *ad validitatem* este fără dubiu că, în ipoteza unei creanțe care se naște printr-un act juridic pentru care legea impune forma autentică *ad validitatem*, atunci și cesiunea de creanță trebuie făcută în aceeași formă, fiind aplicabil principiul simetriei formelor actelor juridice. Deși între părțile contractante, contractul de cesiune își produce efectele de la momentul încheierii sale în mod valabil, efectele față de terți se vor produce numai după ce au fost parcurse formalitățile de publicitate (opozabilitate) prevăzute de lege.

Potrivit Codului civil, formalitățile prin care se face opozabilă cesiunea de creanță față de terți sunt: comunicarea și acceptarea cesiunii, înscrierea în arhivă pentru opozabilitate a cesiunii unei universalități de creanțe, cererea de chemare în judecată, opozabilitatea față de fideiutor și notarea în Cartea Funciară.

În ceea ce privește comunicarea cesiunii, actualul Cod civil a abordat o modalitate de înștiințare a debitorului mai simplă, fiind exclusă necesitatea intervenției executorului judecătoresc în îndeplinirea procedurii de comunicare. Astfel, comunicarea notificării se poate face de oricare dintre cedent și cesionar, prin intermediul serviciilor de curierat rapid sau oficiilor poștale ori chiar prin intermediul internetului, precum și personal, de către cedent sau cesionar.

Acceptarea cesiunii de către debitorul cedat trebuie să se facă printr-un înscris sub semnătură privată, care trebuie să poarte dată certă.

În cuprinsul acestei secțiuni dedicat cesiunii de creanță am analizat efectele pe care le produce cesiunea de creanță.

Astfel, având în vedere că cesiunea de creanță este un contract, aceasta va produce, în primul rând, efectele specifice actelor juridice prin care a fost înfăptuită (vânzare, schimb, donație etc.).

De asemenea, cesiunea de creanță produce efecte specifice raporturilor stabilite între părțile cesiunii, pe de o parte, și față de terți, pe de altă parte.

Între părți, un prim efect al acestei operațiuni este acela al strămutării dreptului de creanță din patrimoniul cedentului în patrimoniul cesionarului, urmând a se regăsi în patrimoniul acestuia din urmă întocmai cum a existat și în cel al cedentului.

Altfel spus, cesionarul devine creditorul debitorului cedat pentru valoarea nominală a creanței cedate, indiferent dacă cesiunea a fost cu titlu gratuit sau cu titlu oneros, adică fără a se ține seama dacă s-a plătit vreun preț sau, atunci când s-a plătit, de cuantumul acestuia.

De asemenea, menționăm că, în cazul unei cesiuni parțiale, „cedentul și cesionarul sunt plătiți proporțional cu valoarea creanței fiecăruia dintre ei”, regulă aplicabilă și în cazul în care aceeași creanță este preluată de mai mulți cesionari împreună (art. 1584 C. civ.).

Referitor la acest principal efect, Codul civil stabilește că prin cesiune se transferă cesionarului „toate drepturile pe care cedentul le are în legătură cu creanța cedată”, precum și „drepturile de garanție și toate celelalte accesorii ale creanței cedate” [art. 1568 alin. (1) C. civ.].

Al doilea aspect analizat este acela referitor la obligația de garanție a cedentului. Se poate observa că legiuitorul a înțeles ca, atunci când este vorba de obligația de garanție a cedentului, să se facă distincție între cesiunea cu titlu oneros și cea cu titlu gratuit.

Dacă în cazul cesiunii cu titlu oneros, obligația de garanție a cedentului există cu titlu de regulă, fiind vorba fie de o garanție legală, fie de o garanție convențională, în cazul cesiunii cu titlu gratuit regula este că obligația de garanție nu există, excepția fiind reprezentată de garanția convențională.

În acest sens, art. 1585 alin. (5) C. civ. prevede că „în lipsă de stipulație contrară, cedentul cu titlu gratuit nu garantează nici măcar existența creanței la data cesiunii”.

În ceea ce privește cesiunea de creanță cu titlu oneros, distingând după cum părțile au prevăzut în actul de cesiune clauze specifice care să stabilească existența și întinderea obligației de garanție, lucrarea a abordat și obligația convențională de garanție.

De asemenea, pe lângă cele două forme de garanție menționate, potrivit art. 1586 alin. (1) C. civ., „în toate cazurile, cedentul răspunde dacă, prin fapta sa proprie, singură ori concurentă cu fapta

unei alte persoane, cesionarul nu dobândește creanța în patrimoniul său ori nu poate să o facă opozabilă terților”, fiind vorba de obligația de garanție pentru evicțiune.

Din punct de vedere al întinderii obligației de garanție, cedentul este obligat să garanteze existența creanței și a accesoriilor sale la momentul încheierii actului de cesiune. Altfel spus, cedentul este obligat să garanteze că, la momentul încheierii contractului de cesiune, creanța ce face obiectul contractului există, că titularul ei este cedentul și, până la acel moment, că nu a intervenit nicio cauză de stingere.

Obligația convențională de garanție constă în faptul că părțile pot conveni prin actul de cesiune cu privire la agravarea sau limitarea obligației de garanție a cedentului. Agravarea obligației de garanție se poate face prin extinderea acesteia și cu privire la solvabilitatea debitorului cedat, art. 1585 15 alin. (2) teza a II-a C. civ. stabilind că, „dacă cedentul s-a obligat expres să garanteze pentru solvabilitatea debitorului cedat, se prezumă, în lipsa unei stipulații contrare, că s-a avut în vedere numai solvabilitatea de la data cesiunii”.

De asemenea, prin actul de cesiune părțile pot limita obligația de garanție a cedentului. În acest sens, părțile pot stabili, de exemplu, ca garanția cedentului să acopere numai existența creanței, nu și garanțiile acesteia.

În ceea ce privește efectele pe care cesiunea de creanță le produce față de terți, acestea au fost analizate distinct, după cum este vorba de efectele produse față de debitorul cedat și efectele produse față de ceilalți terți.

Această analiză separată a efectelor față de terți este fundamentată pe faptul că modalitatea de realizare a opozabilității față de debitorul cedat este diferită față de cea aplicabilă în cazul celorlalți terți.

De asemenea, o altă mențiune se impune a fi făcută cu privire la fideiutor, acesta fiind asimilat debitorului cedat din perspectiva formalităților de publicitate.

Având în vedere că cesiunea de creanță este opozabilă debitorului cedat numai după ce au fost îndeplinite formalitățile de publicitate (comunicarea cesiunii sau acceptarea acesteia), distingem între: (i) efectele anterioare comunicării sau acceptării cesiunii și (ii) efectele ulterioare comunicării sau acceptării cesiunii. Înaintea îndeplinirii formalităților de publicitate, debitorul cedat este terț față de cesiune și se poate libera numai prin plata făcută cedentului, fiind obligat să ignore cesiunea de creanță intervenită între acesta din urmă și cesionar.

Din redactarea textelor Codului civil reiese că, momentul de la care debitorul cedat este obligat să plătească cesionarului coincide cu acela al acceptării sau al comunicării scrise, chiar dacă acesta a luat la cunoștință de existența cesiunii de creanță din alte împrejurări.

Cu toate acestea, debitorul cedat poate suspenda plata către cesionar în ipoteza în care opozabilitatea față de debitorul cedat este îndeplinită prin procedura comunicării de către cesionar, situație în care debitorului cedat legea îi recunoaște dreptul de a solicita acestuia dovada cesiunii.

De asemenea, debitorul poate opune cesionarului dovezile de plată obținute de la cedent, cu condiția ca acestea să poarte o dată anterioară comunicării sau acceptării, chiar dacă nu au dată certă.

Totodată, înainte de îndeplinirea formalităților de opozabilitate, cedentul și debitorul cedat se pot înțelege cu privire la modificarea creanței cesionate, cesionarului fiindu-i opozabilă.

După îndeplinirea formalităților de opozabilitate față de debitorul cedat, acesta devine debitorul cesionarului, fiind obligat să plătească datoria direct cesionarului. De asemenea, odată cu acest moment, se stinge și dreptul debitorului cedat de a opune cesionarului eventuale drepturi dobândite împotriva cedentului, așa cum nici cesionarul nu poate pretinde debitorului cedat mai mult decât a dobândit de la cedent.

De asemenea în cadrul acestei secțiuni am analizat și efectele pe care această modalitate de transmisiune a obligațiilor le produce față de cesionarii succesivi ai creanței și față de creditorii chirografari ai cedentului. Abordând reglementarea existentă în această materie, am realizat și o scurtă paralelă între cesiunea de creanță și alte instituții de transmitere a obligații, respectiv subrogația, preluare de datorie și contractul de factoring, evidențiind asemănările și deosebirile existente între acestea. „Cu titlu de exemplu arătăm că în cazul contractului de factoring o deosebire constă în faptul că, spre deosebire de cesiunea de creanță reglementată de Codul civil, în cazul contractului de factoring cât și în cel al „cesiunii de drepturi” reglementată de Principiile UNIDROIT opozabilitatea este efectuată față de debitor numai prin intermediul notificării, acceptarea acesteia de către debitor nefiind prevăzută.”

Ultima secțiune a capitolului al treilea, respectiv secțiunea a 8-a a lucrării cuprinde de asemenea o scurtă analiză a contractului de factoring reglementat în sistemele de drept din alte țări.

Capitolul al patrulea și ultimul al lucrării cuprinde cu concluzii și propuneri de lege ferenda.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

BIBLIOGRAFIE PRINCIPALĂ:

I. ACTE NORMATIVE

- Constituția României (1991);
- Codul civil (2009);
- Codul de procedură civilă (2010)
- Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe;
- Legea nr. 344/2005 privind unele măsuri pentru asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală în cadrul operațiunilor de vămuire;
- Hotărârea Guvernului nr. 579/1999 pentru aprobarea Metodologiilor privind utilizarea repertoriului de opere muzicale al organismelor de gestiune colectivă a drepturilor de autor și a tabelelor cuprinzând drepturile patrimoniale cuvenite autorilor;
- Convenția de la Berna pentru protecția operelor literare și artistice, încheiată la data de 9 septembrie 1886 și completată la Paris, la data de 4 mai 1896;
- Convenția universală privind dreptul de autor, adoptată la Geneva în anul 1952;
- Convenția internațională pentru protecția artiștilor interpreți sau executanți, a producătorilor de fonograme și a organismelor de radiodifuziune, încheiată la Roma, la data de 26 octombrie 1961;
- Directiva Consiliului 91/250/CEE din 14 mai 1991 privind protecția juridică a programelor pentru calculator;
- Directiva Consiliului 92/100/CEE din 19 noiembrie 1992 privind dreptul de închiriere și de împrumut și anumite drepturi conexe dreptului de autor în domeniul proprietății intelectuale;
- Directiva Consiliului 93/83/CEE din 27 septembrie 1993 privind armonizarea anumitor dispoziții referitoare la dreptul de autor și drepturile conexe aplicabile difuzării de programe prin satelit și retransmisiei prin cablu;
- Directiva Consiliului 93/98/CEE din 29 octombrie 1993 privind armonizarea duratei de protecție a dreptului de autor și a anumitor drepturi conexe;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 96/9/CE din 11 martie 1996 privind protecția juridică a bazelor de date;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/29/CE din 22 mai 2001 privind armonizarea anumitor aspecte ale dreptului de autor și drepturilor conexe în societatea informațională;

- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2001/84/CE din 27 septembrie 2001 privind dreptul de suită în beneficiul autorului unei opere de artă originale;
- Directiva Parlamentului European și a Consiliului 2004/48/CE din 29 aprilie 2004 privind asigurarea respectării drepturilor de proprietate intelectuală;
- Directiva 2012/28/UE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 octombrie 2012 privind anumite utilizări permise ale operelor orfane;
- Codul de proprietate intelectuală francez (disponibil la adresa web: http://www.celog.fr/cpi/lv1_tt3.htm#c1).

II. DOCTRINĂ

2.1. TRATATE, MONOGRAFII, CURSURI UNIVERSITARE ETC

- Ioan Adam, *Tratat de drept civil Obligațiile* Vol. III, Regimul juridic general, Ed. CH Beck 2024
- I. Adam, *Tratat de drept civil, Obligațiile*, Vol I. Contractul, ed. C.H. Beck 2017
- I. Adam, *Tratat de drept civil, Obligațiile*, Vol II. Responsabilitatea civilă extracontractuală. Faptul juridic civil, Ed. C.H. Beck 2021
- I. Adam, A. R. Adam - *Codul Civil Cartea a V-a. Despre obligații, Titlurile I-VIII (art. 1164-1649)*, Editura C.H. Beck 2016
- S. Angheni, *Drept civil – Teoria generală a obligațiilor*, Ed. Oscar Print, București, 1993
- V. Alexandru, *Protecția internațională a dreptului de autor*, Editura Pro-Universitaria, București, 2009;
- C. Anechitoaie, *Introducere în dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura Bren, București, 2008;
- C. Anechitoaie, *Introducere în dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a IV-a, Editura Bren, București, 2009;
- T. Bodoașcă, *Introducere în studiul proprietății intelectuale*, Editura Aisteda, București, 2002;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Burg, Sibiu, 2003;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, bucurești, 2006;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universul Juridic, București, 2010;
- T. Bodoașcă, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II, revăzută și adăugită, Editura Universul Juridic, București, 2012;
- T. Bodoașcă, L. – I. Tarnu, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a III-a, revăzută și adăugită, București, 2015;

- O. Calmuschi, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Universității Titu Maiorescu, București, 2004;
- A. Circa, *Relativitatea efectelor actului juridic*, Editura Universul Juridic, București, 2009;
- A. Circa, *Protecția drepturilor intelectuale. Actualități și perspective*, Editura Universul Juridic, București, 2013;
- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2004;
- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2005;
- Fl. Ciutacu, *Modele de contracte. Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor. Dreptul de proprietate industrială. Culegere de spețe. Modele de contracte. Modele de acțiuni*, Editura Themis Cart, București, 2008;
- Șt. Cocoș, *A, B, C-ul protecției și valorificării proprietății intelectuale*, Editura Rosetti, 2004;
- C. Colombet, *Propriete litteraire et artistique et droits voisins*, Editions 8, Dalloz, 1997;
- L. Pop, *tratat de drept civil Nașterea, statica, dinamica și stingerea obligațiilor Ființa obligațiilor civile*, Ed. Universul Juridic 2023
- L. Dănilă, *Dreptul de autor*, Editura All Beck, București, 2005;
- L. Dănilă, *Contracte speciale reglementate de Legea dreptului autor*, Editura C. H. Beck, București, 2008;
- Fr. Deak, D. Stanciu Cărpenu, *Contracte speciale. Dreptul de autor. Dreptul de moștenire*, Universitatea București, 1983;
- Fr. Deak, *Tratat de drept civil. Contracte civile speciale*, Editura Actami, București, 1999;
- N. – R. Dominte, *Dicționar de dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, București, 2009;
- M. A. Dumitrașcu, *Legislație comunitară privind proprietatea intelectuală*, Editura C. H. Beck, București, 2008;
- Y. Eminescu, *Dreptul de autor*, Editura Lumina Lex, București, 1994;
- Y. Eminescu, *Dreptul de autor. Legea nr. 8 din 14 martie 1996. Comentată*, Editura Lumina Lex, București, 1997;
- B. Florea, *Dreptul proprietății intelectuale. Dreptul de autor*, Ediția a II-a, Editura Fundației „România de Măine”, București, 2006;

- B. Florea, *Contracte de valorificare a drepturilor patrimoniale de autor*, Editura Pro Universitaria, București, 2013;
- G. Florescu, *Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2008;
- G. Florescu, *Nerespectarea ordinii publice și a bunurilor moravuri. Nulitatea actului juridic civil*, Editura Hamangiu, București, 2008;
- Gh. Gheorghe, *Tranzmiterea drepturilor de autor asupra operelor audiovizuale*, în *Operele audiovizuale*, Editura Lumina Lex, București, 2004;
- C. N. Hamangiu, *Proprietatea literară și artistică*, Imprimeria Statului, București, 1893;
- C. N. Hamangiu, *Proprietatea intelectuală. Dreptul de autor*, Institutul de Arte Grafice „Ramuri”, S. A., Craiova, 1920;
- A. Ionașcu ș.a., *Dreptul de autor în Republica Socialistă România*, Editura Academiei R.S.R., București, 1969;
- I. Macovei, *Dreptul proprietății intelectuale*, Ediția a II-a, Editura C. H. Beck, București, 2006;
- I. Leș, *Noul Cod de procedură civilă*, Ediția a 2-a, Editura C. H. Beck, București, 2015;
- X. Linant de Bellefonds, *Droits d'auteur et droits voisins*, Dalloz, 2002;
- A. Lucas, H. – J. Lucas, *Traité de la propriété littéraire et artistique*, Editura Litec, Paris, 1994;
- E. G. Olteanu, *Drepturile morale și creația intelectuală*, Editura didactică și pedagogică, București, 2006;
- E. G. Olteanu, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura C. H. Beck, București, 2007;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001;
- V. Roș, D. Bogdan, O. Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe, Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale, Vol. I, Dreptul de autor, drepturile conexe și drepturile sui-generis*, Editura C. H. Beck, București, 2015;
- Ph. Schuwer, *Tratat practic de editare*, Editura de vest, Timișoara, 1999;
- A. P. Seucan, *Drepturile morale și drepturile patrimoniale ale autorului*, Editura Universul Juridic, București, 2011;
- P. Vasilescu, *Actul civil*, în *Introducere în dreptul civil* de I. Reghini, Ș. Diaconescu, P. Vasilescu, Editura Hamangiu, 2013;
- C. Zamșa, *Despre obligații*, în *Noul Cod civil. Comentariu pe articole*, de Fl. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei, Editura C. H. Beck, București, 2012.

2.2. STUDII

- I. Albu, *Probleme actuale privind reevaluarea judiciară a creanțelor, indexarea convențională a obligațiilor pecuniare și indexarea dobânzilor*, în „Dreptul” nr. 1/1994;
- C. Anechitoaie, *Operele orfane și operele anonime*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- V. Babiuc, V. Stoica, *Libertatea contractului și dreptul constituțional*, în „Dreptul” nr. 7/1995;
- M. – M. Bali, *Dreptul de autor, Aspecte comparative între România, Italia și Albania*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- I. Băcanu, *Un nou Centru de Arbitraj Comercial internațional*, în „Revista de drept comercial” nr. 3/1995;
- T. Bodoașcă, *Unele aspecte juridice particulare privind contractul de închiriere a operei în reglementarea Legii nr. 8/1996*, în „Dreptul” nr. 10/2003;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul regimului juridic al operei comune și al celei colective*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul regimului juridic aplicabil remunerației cuvenite titularului drepturilor patrimoniale de autor în cazul cesiunii acestora*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2008;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor*, în Dreptul nr. 4/2009;
- T. Bodoașcă, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la definiția noțiunii drepturilor de autor și la durata protecției juridice a acestora*, în Dreptul, nr. 6/2009;
- T. Bodoașcă, *Unele contribuții la studiul regimului juridic al dreptului de suită*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- T. Bodoașcă, *Contractul de reprezentare teatrală sau de execuție muzicală a operei literare ori artistice*, în „Dreptul” nr. 10/2009;
- T. Bodoașcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la limitele exercitării drepturilor de autor*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 3/2009;
- T. Bodoașcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul regimului juridic al bunurilor proprii ale soților prevăzute de art. 31 lit. d) din Codul familiei*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 3/2008;
- T. Bodoașcă, A. Drăghici, *Contribuții la studiul reglementărilor legale referitoare la contractul de editare*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2009;
- T. Bodoașcă, A. Drăghici, *Contribuții la interpretarea conținutului normativ al dispozițiilor art. 139⁶ din Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;

- T. Bodoaşcă, N. Saharov, *Considerații critice în legătură cu reglementarea bunurilor în Codul civil*, în „Dreptul”, nr. 1/2014;
- T. Bodoaşcă, L. Tarnu, V. Grăjdeanu, *Discuții în legătură cu unele aspecte juridice ale contractului de cesiune a drepturilor patrimoniale de autor în reglementarea Legii nr. 8/1996 privind dreptul de autor și drepturile conexe*, în „Dreptul” nr. 9/2016;
- O. Calmuschi, *Epuizarea drepturilor de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2006;
- D. Ciuncan, *Cesionarea unor drepturi conexe de către un producător pe baza unor contracte individuale de muncă*, în „Dreptul” nr. 8/1998;
- I. Deleanu, *Opozabilitatea. Considerații generale*, în Dreptul nr. 7/2001;
- L. Dănilă, *Considerații privind competența instanțelor de judecată în soluționarea litigiilor de drept de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2007;
- Gh. Gheorghe, *Operele audiovizuale. Drepturi morale*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2006;
- A. Horvat, *Durata protecției legale a dreptului patrimonial al autorului de a decide, dacă, în ce mod și când va fi exploatată opera sa*, în „Dreptul” nr. 10/1997;
- V. Loghin, *Despre subiectul dreptului de autor*, în „Justiția nouă” nr. 6/1957;
- P. A. Manole, *Valorificarea drepturilor de autor. Contractul de editare*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2006;
- M. Mihail, *Elemente noi în reglementarea proprietății inntelectuale, cu privire specială la subiectul, obiectul, durata și tranmsmiterea succesorală a dreptului de autor*, înn „Dreptul” nr. 7/1997;
- E. – D. Neacșu, *Contractul de cesiune a drepturilor de autor asupra filmului*, în „Dreptul” nr. 9/1994;
- E. G. Olteanu, *Exercitarea drepturilor morale ale autorului de către moștenitori*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2009;
- T. Popescu, *Dreptul exclusiv de exploatare și excepțiile sale*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 4/1991;
- V. Roș, *Dreptul proprietății intelectuale*, Editura Global Lex, București, 2001;
- V. Roș, B. Dragoș, O. Spineanu-Matei, *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;
- C. Șt. Seucan, *Probleme juridice privind contractul de editare*, în „Revista de drept comercial” nr. 2/2004;

- O. Spineanu-Matei, *Drept de autor. Contract de editare. Rezoluțiune. Daune-interese. Prejudiciu previzibil*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- D. Țuluca, *Exploatarea drepturilor de proprietate intelectuală în coproprietate*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 4/2009;
- I. Voicu, *Durata protecției dreptului de autor și a drepturilor conexe în România și Republica Moldova*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2009;
- V. Volcinski, *Problema definiției dreptului de autor*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2007.

III. JURISPRUDENȚĂ

- Șt. Albert, C. Jora, *Aspecte cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme din practica instanțelor de judecată 2001-2003*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2005;
- B. Diamant, V. Luncean, *Notă (critică) la Dec. civ. nr. 730/1994 a C. Ap. Alba*, în „Dreptul” nr. 8/1995;
- Curtea de Apel Cluj, *Litigii de proprietate intelectuală. Competență*, în *Culegere de practică judiciară în materie comercială, de contencios administrativ și fiscal pe anul 2007. Repertoriu anual*, Editura Universul Juridic, 2008;
- G. G. Ghiță ș.a., *Buletinul jurisprudenței. Culegere de decizii penale în materia drepturilor de proprietate intelectuală pronunțate în anul 2007*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2008;
- C. Jora, Șt. Albert, *Aspecte cu privire la protecția drepturilor de proprietate intelectuală. Probleme în practica instanțelor de judecată 2001-2003*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 1/2005;
- C. Moiescu, *Rolul autorităților judiciare în aplicarea drepturilor de proprietate intelectuală în România*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nnr. 3/2007;
- M. Otavă, *Buletinul jurisprudenței*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 3/2006;
- T. Popescu, *Noutăți în legislația internațională de proprietate intelectuală*, în „Revista română de dreptul proprietății intelectuale” nr. 2/2002;
- V. Roș, B. Dragoș, O. Spinneanu-Matei, *Jurisprudență în domeniul dreptului de autor și al drepturilor connexe*, în *Dreptul de autor și drepturile conexe. Tratat*, Editura All Beck, București, 2005;

- O. Spineanu – Matei, *Proprietate intelectuală. Practică judiciară 2007-2008*, Editura Hamangiu, București, 2009.

BIBLIOGRAFIE SECUNDARĂ:

- Adam, I. Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, Ediția a 2-a Ed. C.H Beck, București, 2014
- Boroi G., Anghelescu C. A., Curs de drept civil. Partea generală, Editura Hamangiu, 2011, București
- Bleoancă A., în Noul Cod civil. Comentarii, doctrină și jurisprudență. Vol. II. Art. 953-1649. Moșteniri și liberalități. Obligații, Editura Hamangiu, 2011, București.
- Boroi G., Stancu M., Drept procesual civil, Editura Hamangiu, 2015, București.
- C. Hamangiu, I. Rosetti-Bălănescu, Al. Bălănescu, *Tratat de drept civil român*, vol. II, Ed. All, București, 1998
- Cătălin Bogdan Nazat, *Aspecte teoretice și practice în materia transmiterii și transformării obligațiilor*, Universitatea „Nicolae Titulescu” din București, 2015
- Ch. Larroumet, *Droit civil. Les obligation. Le contract*, Tome III, 5 ed., Ed. Economica, Paris, 2003
- Ch. Larroumet, *Les opérations juridiques à trois personnes en droit privé*, Thèse, Bordeaux, 1968
- D. Alexandresco, *Explicațiune teoretică și practică a Dreptului civil român în comparațiune cu legile vechi și cu principalele legislațiuni străine*, Tom V-VIII (art. 942-1222), Tipografia Națională, Iași, 1898-1901
- Fl. -A. Baias, E. Chelaru, R. Constantinovici, I. Macovei (coord.), *Noul Cod Civil. Comentariu pe articole. Art. 1-2664*, C.H. Beck, București, 2012
- Flour/Aubert/Savaux-J.Flour, J.-L. Aubert, É. Savaux, *Droit civil. Les Obligations*, 15 éd. Sirey, Paris, 2012, Armand Colin, Dalloz, Paris sau ediția din 2003, citat astfel: v.1 - L'acte juridique; v. 2- Le fait juridique; v.3 -Le rapport d'obligation.
- Ghestin/Billau/Loiseau - J.Ghestin, M. Billiau, Gr. Loiseau, *Le régime de créances et des dettes*, L.G.D.J., Paris, 2005

- J.Flour, I.-L. Aubert, Yv. Flour, É. Savaux, Droit civil, Les obligations 3. Le rapport d'obligation, Editura Armand Colin, Paris, 1999
- L. Pop, Teoria generală a obligațiilor civile. Ed. Lumina Lex, București, 1998
- Malaurie P., Aynes L., Stoffel-Munck P., Drept civil. Obligațiile, Traducerea ediției a 3-a din limba franceză, Editura Wolters Kluwer, 2010, București.
- Pop L., Popa I.-F., Vidu S. I., Tratat elementar de drept civil. Obligațiile, conform noului Cod civil, Editura Universul Juridic, 2012, București.
- Pop L., Tratat de drept civil. Obligațiile. Volumul I. regimul juridic general, Editura C.H Beck, 2006, București
- Pop, L., Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, Ed. Chemarea, Iași, 1996
- Stătescu C., Bîrsan C., Drept civil. Teoria generală a obligațiilor, Ediția a IX-a, revizuită și adăugită, Editura Hamangiu, București, 2008
- Terzea V., Noul cod civil. Vol. II (art. 1164-2664). Annotat cu doctrină și jurisprudență, Editura Universul Juridic, 2012, București
- Uliescu M. coord., Noul cod civil. Studii și comentarii. Volumul III. Partea I. Cartea a V-a. Despre obligații (art. 1164-1649), Editura Universul Juridic, 2014, București.
- Urs, Iosiv R.;Ispas, Petruța-Elena, Drept civil: Teoria obligațiilor, Ed. Hamangiu, București, 2015
- Zamsa, Crisina Elisabeta, obligațiile civile, Ed. Hamangiu; București, 2013
- Zimmerman- R. Zimmermann, The Law of Obligations. Roman Foundation of The Civilian Tradition, Oxford University Press, Oxford, 1996